

Spis rzeczy

Słowo wstępne	9
1. Ogólne uwagi o wartościowaniu	13
Pospolitość postawy oceniającej	13
Unikanie rozszczepień w ocenianiu	15
Głód absolutu	17
Ocena w działaniu i oddziaływaniu	24
Zasady kierujące naszą systematyzacją	25
2. Normy moralne w obronie naszego biologicznego istnienia	30
Brzmienie normy broniącej naszego istnienia i jej zasięg	30
Pojęcie zabójstwa	32
Uznane wyłomy w normie „nie zabijaj”	34
Stosunek do zwierząt	46
3. Normy moralne w obronie godności	49
Waga zagadnienia	49
Dwa pojęcia godności	50
Przykłady zachowań ubliżających godności	51
Godność a osobowość	55
Prowizoryczna definicja godności w sensie, który nas tu interesuje	56
Godność a honor	59
Godność jako wyraz mocy	60
Deprecjacja moralna a degradacja	62
Dwa rodzaje cnót	63
Pojęcie osoby	65
Społeczne czynniki warunkujące rozwój lub dławienie godności	66
Dwie zasady broniące godności	68

4. Normy moralne w obronie niezależności	73
Trochę historii	73
Refleksje pojęciowe	80
Dwie deklaracje praw człowieka	84
Wnioski moralisty	88
Tak zwana wolność pozytywna	91
5. Normy moralne w obronie prywatności	96
Aktualność zagadnienia	96
Trzy warianty prywatności	98
Społeczne uwarunkowania zmiennej wagi przywiązywanej do prywatności	102
6. Normy moralne służące potrzebie zaufania	108
„Nie kłam”	109
Pojęcie prawdomówności	112
Hipokryzja i zakłamanie	116
Oszustwo	118
Odpowiedzialność za słowo	118
„Nie kradnij”	119
Donosicielstwo	123
Lojalność	129
7. Normy moralne strzegące sprawiedliwości	131
Zasada <i>suum cuique</i>	131
Zasady sprawiedliwości jako zasady podziału	134
Zasada sprawiedliwości jako zasada dotycząca stosowania zasad	137
Sprawiedliwość i równość	139
<i>Iustitia</i> i <i>caritas</i>	141
O co się walczyło walcząc o sprawiedliwość społeczną?	143
Zasady pokrewne zasadom sprawiedliwości	144
Parę psychologicznych i socjologicznych uwag a sprawiedliwości	145
8. Normy moralne wobec konfliktów społecznych	148
Harmonizujący charakter przypisywany normom moralnym	148
Pojęcie konfliktu	150
Rodzaje konfliktów	151
Rola konfliktów w życiu społecznym	155
Rola norm moralnych w harmonizowaniu współżycia	157
Czy normy moralne służą jako smar?	161
Pojęcie harmonii i pojęcie integracji	162
9. Cnoty miękkie na straży pokojowego współżycia	165
Miłość bliźniego	165
Życzliwość powszechna	168
Braterstwo	171

Tolerancja	172
Humanizm	178
Opiekuńczość	180
10. Cnoty służące organizowaniu życia zbiorowego	184
Wzajemność jako podstawa struktury społecznej	184
Pomoc wzajemna	188
Sprawstwo bierne	191
Solidarność	192
Morale	196
Przeszkody stające na drodze współdziałaniu	198
Uspołecznienie i pojęcia pokrewne	199
11. Cnoty osobiste, czyli zdobiące	203
Rozróżnienie dwóch rodzajów cnót	203
Parę przykładów	206
Dwa rodzaje cnót czy dwa rodzaje postaw oceniających?	208
Cnoty stanowiące najlepszą gwarancję ogólnego poziomu moralnego czło- wieka	209
12. Cnoty praktyczne	212
13. Normy moralne dotyczące norm	215
Wnioski ogólne	218
Indeks osób	224
Summary	229